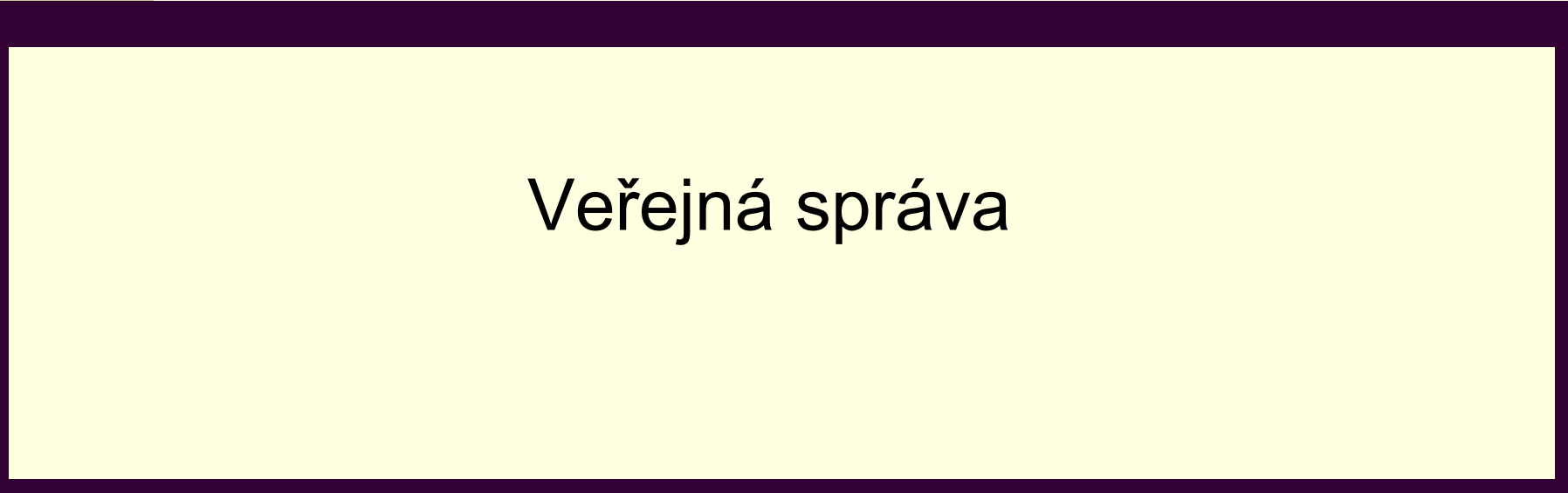

Správní soudnictví

Veřejná správa

Modely správního soudnictví v Evropě

- „Francouzský“ – historicky nejstarší, správní soudnictví (*contentieux administratif*) vykonávané de facto nezávislými orgány uvnitř veřejné správy
- „Anglosaský“ – kontrola správy vykonávaná obecnými soudy a (od 20. století) kvazisoudními orgány veřejné správy (*administrative tribunals*)
- „Středoevropský“ – správní soudnictví vykonávané (institucionálně nebo funkčně) specializovanými soudy uvnitř soudní moci

Trendy správního soudnictví v Evropě

- Evropeizace kontroly veřejné správy:

- 1) Doporučení Rady Evropy

- 2) Úmluva o ochraně základních práv a lidských svobod

- 3) Evropský soud pro lidská práva

- Sbližování modelů správního soudnictví

- Princip plné jurisdikce ve správním soudnictví

Správní soudnictví v ČR

- Soudní řád správní (zákon č. 150/2002 Sb.) od 1. ledna 2003
- Správní soudnictví:
 - 1) Dekoncentrované (neexistuje jen jediný správní soud)
 - 2) Dvojinstanční (Nejvyšší správní soud a krajské soudy)
 - 3) Specializované (institucionálně samostatný NSS a funkčně specializovaní soudci u krajských soudů)
- Poslání správního soudnictví – ochrana subjektivních veřejných práv
- Správní soudnictví chrání všechna veřejná subjektivní práva (ústavní soudnictví jen v.s.p. ústavně zaručená)

Základní členění procesů ve správním soudnictví

- Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu (§§ 65 – 78 s.ř.s.)
- Žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu (§§ 79 – 81 s.ř.s.)
- Žaloba proti nezákonnému zásahu správního orgánu (§§ 82 – 87 s.ř.s.)
- Kompetenční žaloba (§§ 97 – 101 s.ř.s.)
- Věci volební a místních referend (§§ 88 – 93 s.ř.s.)
- Některé věci politických stran (§§ 94 – 96 s.ř.s.)
- Návrh na zrušení opatření obecné povahy (§§ 101a – 101d s.ř.s.)

Specifické nástroje sjednocování správní judikatury a praxe

- Vykonává pouze Nejvyšší správní soud
- Formy:
 - 1) Stanovisko k rozhodovací činnosti soudů (§ 12 odst. 2, § 19 s.ř.s.) – přijímá plénum nebo kolegium NSS. Stanovisko shrnuje rozhodovací praxi správních soudů, není obecně závazné, ale působí vahou argumentace.
 - 2) Zásadní usnesení (§ 12 odst. 3, § 18 s.ř.s.) – přijímá tzv. rozšířený senát NSS, vyhlašuje právní názor NSS, pokud se opakovaně odlišuje od právního názoru správních orgánů v dané věci

Přezkouvání rozhodnutí správních orgánů

- Rozhodnutí (§ 65 s.ř.s.) – každý úkon správního orgánu, který zakládá, mění, ruší nebo závazně určuje práva jednotlivé osoby
- Může se jednat i o úkon neformální (např. dopis), není rozhodné zda se úkon řídí správním řádem nebo jakoukoli jinou úpravou
- Nepřezkouvají se: 1) úkony, které rozhodnutím nejsou, 2) předběžná nebo procesní rozhodnutí, 3) rozhodnutí založená výlučně na technickém nebo odborném posouzení věci nebo rozhodnutí o nepřiznání odborné způsobilosti, pokud nemají za následek omezení výkonu povolání nebo podnikání, 4) rozhodnutí vyloučená z přezkoumání zákonem.

Kritéria nezákonnosti rozhodnutí

- Důvody nezákonnosti:
 - 1) Materiální rozpor s právními předpisy (včetně předpisů práva ES)
 - 2) Vady řízení (rozpor se skutkovým stavem, absence odůvodnění, podstatné porušení procesních předpisů)
 - 3) Překročení mezí volné úvahy správního orgánu
- Důvodem nezákonnosti není: neúčelnost nebo obdobná věcná nesprávnost rozhodnutí
- Ve správním soudnictví však lze přezkoumat:
 - 1) výklad neurčitých pojmů a 2) postup při hodnocení důkazů

Žalobní legitimace

- Oprávnění podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu
- Obecná žalobní legitimace: Žalobu proti nezákonnému rozhodnutí správního orgánů může podat:
 - 1) Kdo tvrdí, že byl nezákonným rozhodnutím zkrácen na svých materiálních veřejných subjektivních právech přímo nebo v důsledku podstatného porušení procesních práv;
 - 2) Kdo tvrdí, že byl zkrácen na právech, která mu přísluší v řízení způsobem, který mohl mít za následek nezákonné rozhodnutí.

Přípustnost žaloby

- Vyčerpání opravných prostředků ve správním řízení, pokud jsou zákonem připuštěny. V úvahu se berou pouze řádné opravné prostředky (odvolání nebo rozklad, případně odpor u příkazu), nikoli jiné možnosti změny rozhodnutí, u nichž závisí na uvážení správního orgánu (např. přezkoumání rozhodnutí)
- Žaloba musí směřovat proti výroku rozhodnutí (nelze žalovat jen proti odůvodnění)
- Důvodem žaloby nesmí být tvrzená nicotnost rozhodnutí, kterou účastník předtím nenamítl ve správním řízení
- Žaloba nesmí směřovat proti rozhodnutí správního orgánu v soukromoprávní věci (správní soudnictví chrání jen veřejná subjektivní práva)
- Nesmí být dána tzv. kompetenční výluka (§ 70 s.ř.s)

Účinky žaloby a rozsudku

- Žaloba proti rozhodnutí správního orgánu nemá automaticky odkladný účinek (musí jej přiznat soud na návrh žalobce a po vyjádření žalovaného, lze jen tehdy, znamenal-li by výkon rozhodnutí nenahraditelnou újmu)
- Zruší-li soud rozhodnutí (soud však nemůže nahradit rozhodnutí správního orgánu), vrací se věc správnímu orgánu k dalšímu řízení
- Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem soudu uvedeným v rozsudku

Opravné prostředky ve správním soudnictví

- **Kasační stížnost** (§§ 102 – 110 s.ř.s.) – směřuje proti pravomocnému rozsudku krajského soudu ve správním soudnictví z důvodu nezákonnosti, zmatečnosti nebo jiných vad řízení a rozsudku (zejm. nepřezkoumatelnosti).
- Nepřípustnost kas.stížnosti - § 104 s.ř.s
- Nepřijatelnost kas.stížnosti - § 104a s.ř.s..
- Povinnost být zastoupen advokátem, nemá-li stěžovatel (jeho zaměstnanec) sám právnické vzdělání
- **Obnova řízení** (§§ 111 – 119 s.ř.s) – jen ve věcech politických stran a ochrany před zásahem správního orgánu

Kompetenční spory mezi správními a řádnými soudy

- Zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů
- Zvláštní senát – specifický orgán soudní povahy, smíšený senát: 3 soudci Nejvyššího soudu, 3 soudci Nejvyššího správního soudu
- Rozhoduje kompetenční spory (o pravomoc = věcnou příslušnost vydat rozhodnutí v totožné věci) kladné i záporné mezi
 - 1) Soudy a orgány moci výkonné
 - 2) Soudy ve správním soudnictví a soudy v občanském soudním řízení
- Zvláštní senát rozhoduje usnesením: opravné prostředky nejsou přípustné (avšak za určitých podmínek je možná ústavní stížnost)